

Pirkei Avos Lox & Learn
Perek 1: Hillel and Shamai Part 1

Sponsored by Jake and Karen Abilevitz in memory of Jake's Beloved Parents, ז"ל & לאה בת אברהם ז"ל,
and Karen's brother ז"ל יהושע בן שמעון דב ז"ל

PART 1 – ORIGIN STORIES

1) Yoma 35b

<p>They say to the poor: Why have you not occupied yourself with the Torah? If he says: I was poor and worried about my sustenance, they would say to him: Were you poorer than Hillel? It was reported about Hillel the Elder that every day he used to work and earn one tropaik, half of which he would give to the guard at the House of Learning, the other half being spent for his food and for that of his family. One day he found nothing to earn and the guard at the House of Learning would not permit him to enter. He climbed up and sat upon the window, to hear the words of the living God from the mouth of Shemayah and Abtalion — They say, that day was the eve of Sabbath in the winter solstice and snow fell down upon him from heaven. When the dawn rose, Shemayah said to Abtalion: Brother Abtalion, on every day this house is light and to-day it is dark, is it perhaps a cloudy day. They looked up and saw the figure of a man in the window. They went up and found him covered by three cubits of snow. They removed him, bathed and anointed him and placed him opposite the fire and they said: This man deserves that the Sabbath be profaned on his behalf.</p>	<p>אמרו עליו על הלל הזקן שבכל יום ויום היה עושה ומשתכר בטרפעיק חציו היה נותן לשומר בית המדרש וחציו לפרנסתו ולפרנסת אנשי ביתו פעם אחת לא מצא להשתכר ולא הניחו שומר בית המדרש להכנס עלה ונתלה וישב על פי ארובה כדי שישמע דברי אלהים חיים מפי שמעיה ואבטליון אמרו אותו היום ערב שבת היה ותקופת טבת היתה וירד עליו שלג מן השמים כשעלה עמוד השחר אמר לו שמעיה לאבטליון אבטליון אחי בכל יום הבית מאיר והיום אפל שמא יום המעונן הוא הציצו עיניהן וראו דמות אדם בארובה עלו ומצאו עליו רום שלש אמות שלג פרקוהו והרחיצוהו וסיכוהו והושיבוהו כנגד המדורה אמרו ראוי זה לחלל עליו את השבת</p>
---	--

PART 2 – TRADITION VS. REASON

2) Mishna Sukka 2:8

<p>Women, slaves and minors are free from the obligation of sukkah, but a minor who is not dependent on his mother is bound by the law of sukkah. It once happened that the daughter-in-law of shammai the elder gave birth to a child,²⁹ and he broke away the plaster of the roof and put sukkah-covering over the bed for the sake of the child</p>	<p>נשים ועבדים וקטנים פטורים מן [*] הסוכה קטן שאינו צריך לאמו חייב בסוכה מעשה וילדה כלתו של שמאי הזקן ופחת את המעזיבה וסיכך על גבי המטה בשביל קטן</p>
---	---

3) Pesachim 66

<p>Our Rabbis taught: This halachah was hidden from [i.e., forgotten by] the Bene Bathyra. On one occasion the fourteenth [of Nisan] fell on the Sabbath, [and] they did not know whether the Passover overrides the Sabbath or not. Said they, 'Is there any man who knows whether the Passover overrides the Sabbath or not?' They were told, 'There is a certain man who has come up from Babylonia, Hillel the Babylonian by name, who served the two greatest men of the time, and he knows whether the Passover overrides the Sabbath or not [Thereupon] they summoned him [and] said to him, 'Do you know whether the Passover overrides the Sabbath or not?' 'Have we then [only] one Passover during the year which overrides the Sabbath?' replied he to them, 'Surely we have many more than two hundred Passovers during the year which override the Sabbath! Said they to him, 'How do you know it?' He answered them, 'In its appointed time' is stated in connection with the Passover, and 'In its appointed time' is stated in connection with the tamid; just as 'Its appointed time' which is said in connection with the tamid overrides the Sabbath, so 'Its appointed time' which is said in connection with the Passover overrides the Sabbath. Moreover, it follows a minori, if the tamid, [the omission of] which is not punished by kareth, overrides the Sabbath, then the Passover, [neglect of] which is punished by kareth, is it not logical that it overrides the Sabbath! They immediately set him at their head and appointed him Nasi [Patriarch] over them,¹³ and he was</p>	<p>תנו רבנן: הלכה זו נתעלמה מבני בתירא. פעם אחת חל ארבעה עשר להיות בשבת, שכחו ולא ידעו אם פסח דוחה את השבת אם לאו. אמרו: כלום יש אדם שידוע אם פסח דוחה את השבת אם לאו? אמרו להם: אדם אחד יש שעלה מבבל, והלל הבבלי שמו, ששימש שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון וידוע אם פסח דוחה את השבת אם לאו. שלחו וקראו לו. אמרו לו: כלום אתה יודע אם הפסח דוחה את השבת אם לאו? אמר להם: וכי פסח אחד יש לנו בשנה שדוחה את השבת? והלא הרבה יותר ממאתים פסחים יש לנו בשנה שדוחין את השבת. אמרו לו: מנין לך? אמר להם: נאמר מועדו בפסח ונאמר במועדו בתמיד. מה מועדו האמור בתמיד - דוחה את השבת אף מועדו האמור בפסח - דוחה את השבת. ועוד, קל וחומר הוא: ומה תמיד שאין ענוש כרת דוחה את השבת, פסח שענוש כרת - אינו דין שדוחה את השבת. מיד הושיבוהו בראש ומינוהו נשיא עליהם,</p>
--	---

sitting and lecturing the whole day on the laws of Passover. He began rebuking them with words. Said he to them, 'What caused it for you that I should come up from Babylonia to be a Nasi over you? It was your indolence, because you did not serve the two greatest men of the time, Shemaiah and Abtalyon.' Said they to him, 'Master, what if a man forgot and did not bring a knife on the eve of the Sabbath?' 'I have heard this law,' he answered, 'but have forgotten it. But leave it to Israel: if they are not prophets, yet they are the children of prophets!' On the morrow, he whose Passover was a lamb stuck it [the knife] in its wool; he whose Passover was a goat stuck it between its horns. He saw the incident and recollected the halachah and said, 'Thus have I received the tradition from the mouth[s] of Shemaiah and Abtalyon.'

והיה דורש כל היום כולו בהלכות הפסח. התחיל מקנטרן בדברים, אמר להן: מי גרם לכם שאעלה מבבל ואהיה נשיא עליכם - עצלות שהיתה בכם, שלא שמשתם שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון. אמרו לו: רבי, שכח ולא הביא סכין מערב שבת מהו? אמר להן: הלכה זו שמעתי ושכחתי. אלא, הנה להן לישראל אם אין נביאים הן - בני נביאים הן. למחר, מי שפסחו טלה - תוחבו בצמרו, מי שפסחו גדי - תוחבו בין קרניו. ראה מעשה ונזכר הלכה, ואמר: כך מקובלני מפי שמעיה ואבטליון

PART 3 – ELITIST VS. UNIVERSAL EDUCATION

4) Avos 1:1

The latter used to say three things:6 be patient in [the administration of] justice, rear many disciples and make a fence round the torah.7

הם אמרו שלשה דברים הוו מתונים בדין [*] והעמידו תלמידים הרבה ועשו סייג לתורה

5) מסכתות קטנות מסכת אבות דרבי נתן נוסחא א פרק ג

[והעמידו תלמידים הרבה] שבית שמאי אומרים אל ישנה אדם לא למי שהוא חכם ועניו ובן אבות ועשיר ובית הלל אומרים לכל אדם ישנה: שהרבה פושעים היו בהם בישראל ונתקברו לתלמוד תורה ויצאו מהם צדיקים חסידים וכשרים

6) מסכתות קטנות מסכת אבות דרבי נתן נוסחא ב פרק ז

והעמידו תלמידים הרבה. בש"א אין שונין אלא לכשרים לבני אבות ולבני בני אבות בה"א לכל אדם. משלו (מלה"ד) [למה"ד] לאשה שהיא מושבת תרנגולת על הביצים מתוך הרבה היא (מוציא) [מוציאה] מעט ומתוך מעט אינה מוציאה כלום

PART 4 – CHARACTER & SOCIAL SENSITIVITY

7) Eirubin 13b

R. Abba stated in the name of Samuel: For three years there was a dispute between Beth Shammai and Beth Hillel, the former asserting, 'The halachah is in agreement with our views' and the latter contending, 'The halachah is in agreement with our views'. Then a bath kol²² issued announcing, '[The utterances of] both²³ are the words of the living God, but the halachah is in agreement with the rulings of Beth Hillel'. Since, however, both are the words of the living God' what was it that entitled Beth Hillel to have the halachah fixed in agreement with their rulings? Because they were kindly and modest, they studied their own rulings and those of Beth Shammai,²⁴ and were even so²⁵ [humble] as to mention the actions²⁶ of Beth Shammai before theirs... This³² teaches you that him who humbles himself, the Holy One, blessed be He, raises up, and him who exalts himself, the Holy One, blessed be He, humbles; from him who seeks greatness, greatness flees, but him who flees from greatness, greatness follows; he who forces time³³ is forced back by time³⁴ but he who yields³⁵ to time³⁶ finds time standing at his side.

אמר רבי אבא אמר שמואל: שלש שנים נחלקו בית שמאי ובית הלל, הללו אומרים הלכה כמותנו והללו אומרים הלכה כמותנו. יצאה בת קול ואמרה: אלו ואלו דברי אלהים חיים הן, והלכה כבית הלל. וכי מאחר שאלו ואלו דברי אלהים חיים מפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותן - מפני שנוהגין ועלובין היו, ושונין דבריהן ודברי בית שמאי. ולא עוד אלא שמקדימין דברי בית שמאי לדבריהן... ללמדך, שכל המשפיל עצמו הקדוש ברוך הוא מגביהו, וכל המגביה עצמו הקדוש ברוך הוא משפילו. כל המחזר על הגדולה - גדולה בורחת ממנו, וכל הבורח מן הגדולה - גדולה מחזרת אחריו. וכל הדוחק את השעה - שעה דוחקתו, וכל הנדחה מפני שעה - שעה עומדת לו.

8) Shabbos 30b-31a

Our Rabbis taught: A man should always be gentle like Hillel, and not impatient like Shammai. It once happened that two men made a wager with each other, saying, He who goes and makes Hillel angry shall receive four hundred zuz. Said one, 'I will go and incense him.' That day was the Sabbath eve, and Hillel was washing his head. He went, passed by the door of his house, and called out, 'Is Hillel here, is Hillel here?'¹ Thereupon he robed and went out to him, saying, 'My son, what do you require?' 'I have a question to ask,' said he. 'Ask, my son,' he prompted. Thereupon he asked: 'Why are the heads of the Babylonians round?'² 'My son, you have asked a great question,' replied he: 'because they have no skillful midwives.' He departed, tarried a while, returned, and called out, 'Is Hillel here; is Hillel here?' He robed and went out to him, saying, 'My son, what do you require?' 'I have a question to ask,' said he. 'Ask, my son,' he prompted. Thereupon he asked: 'Why are the eyes of the Palmyreans bleared?'³ 'My son, you have asked a great question, replied he: 'because they live in sandy places.' He departed, tarried a while, returned, and called out, 'Is Hillel here; is Hillel here?' He robed and went out to him, saying, 'My son, what do you require?' 'I have a question to ask,' said he. 'Ask, my son,' he prompted. He asked, 'Why are the feet of the Africans [negroes] wide?' 'My son, you have asked a great question,' said he; 'because they live in watery marshes.'⁴ 'I have many questions to ask,' said he, 'but fear that you may become angry.' Thereupon he robed, sat before him and said, 'Ask all the questions you have to ask,' 'Are you the Hillel who is called the nasi⁵ of Israel?' 'Yes,' he replied. 'If that is you,' he retorted, may there not be many like you in Israel. 'Why, my son?' queried he. 'Because I have lost four hundred zuz through you,' complained he. 'Be careful of your moods,' he answered. 'Hillel is worth it that you should lose four hundred zuz and yet another four hundred zuz through him, yet Hillel shall not lose his temper.' Our Rabbis taught:

A certain heathen once came before Shammai and asked him, 'How many Torahs⁶ have you?' 'Two,' he replied: 'the Written Torah and the Oral Torah.'⁷ 'I believe you with respect to the Written, but not with respect to the Oral Torah; make me a proselyte on condition that you teach me the Written Torah [only].'⁸ [But] he scolded and repulsed him in anger. When he went before Hillel, he accepted him as a proselyte. On the first day, he taught him, Alef, beth, gimmel, dalet;⁹ the following day he reversed [them] to him. 'But yesterday you did not teach them to me thus,' he protested. 'Must you then not rely upon me?'¹⁰ Then rely upon me with respect to the Oral [Torah] too.'¹¹

On another occasion it happened that a certain heathen came before Shammai and said to him, 'Make me a proselyte, on condition that you teach me the whole Torah while I stand on one foot.' Thereupon he repulsed him with the builder's cubit which was in his hand.¹² When he went before Hillel, he said to him, 'What is hateful to you, do not to your neighbour:¹³ that is the whole Torah, while the rest is the commentary thereof; go and learn it.'

On another occasion it happened that a certain heathen was passing behind a Beth Hamidrash, when he heard the voice of a teacher¹⁴ reciting. And these are the garments which they shall make; a breastplate, and an ephod.¹⁵ Said he, 'For whom are these?' 'For the High Priest,' he was told. Then said that heathen to himself, 'I will go and become a proselyte, that I may be appointed a High Priest.' So he went before Shammai and said to him, 'Make me a proselyte on condition that you appoint me a High Priest.'

תנו רבנן: לעולם יהא אדם ענוותן כהלל ואל יהא קפדן כשמאי. מעשה בשני בני אדם שהמרו זה את זה, אמרו: כל מי שילך ויקניט את הלל - יטול ארבע מאות זוז. אמר אחד מהם: אני אקניטנו. אותו היום ערב שבת היה, והלל חפף את ראשו. הלך ועבר על פתח ביתו, אמר: מי כאן הלל? מי כאן הלל? נתעטף ויצא לקראתו. אמר לו: בני, מה אתה מבקש? אמר לו: שאלה יש לי לשאול. אמר לו: שאל בני, שאל! - מפני מה ראשיהן של בבליים סגלגלות? - אמר לו: בני, שאלה גדולה שאלת - מפני שאין להם חיות פקחות. הלך והמתין שעה אחת, חזר ואמר: מי כאן הלל? מי כאן הלל? נתעטף ויצא לקראתו. אמר לו: בני, מה אתה מבקש? אמר לו: שאלה יש לי לשאול. אמר לו: שאל בני, שאל! - מפני מה עיניהן של תרמודיין תרוטות? אמר לו: בני, שאלה גדולה שאלת - מפני שדרין בין החולות. הלך והמתין שעה אחת, חזר ואמר: מי כאן הלל? מי כאן הלל? נתעטף ויצא לקראתו. אמר לו: בני, מה אתה מבקש? - אמר לו: שאלה יש לי לשאול. - אמר לו: שאל בני, שאל! - מפני מה רגליהם של אפרקיים רחבות? - אמר לו: בני, שאלה גדולה שאלת - מפני שדרין בין בצעי המים. - אמר לו: שאלות הרבה יש לי לשאול, ומתירא אני שמא תכעוס. נתעטף וישב לפניו, - אמר לו: כל שאלות שיש לך לשאול - שאל. - אמר לו: אתה הוא הלל שקורין אותך נשיא ישראל? - אמר לו: הן. - אמר לו: אם אתה הוא - לא ירבו כמותך בישראל. - אמר לו: בני, מפני מה? - אמר לו: מפני שאבדתי על ידך ארבע מאות זוז. - אמר לו: הוי זהיר ברוחך, כדי הוא הלל שתאבד על ידו ארבע מאות זוז וארבע מאות זוז - והלל לא יקפיד

תנו רבנן: מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו: כמה תורות יש לכם? אמר לו: שתיים, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. אמר לו: שבכתב - אני מאמינך, ושבעל פה - איני מאמינך. גירני על מנת שתלמדני תורה שבכתב. גער בו והוציאו בנוזפה. בא לפני הלל - גייריה, יומא קמא אמר ליה: א"ב ג"ד, למחר אפיך ליה. אמר ליה: והא אתמול לא אמרת לי הכי? אמר לו: לאו עלי דידי קא סמכת? דעל פה נמי סמוך עלי

שוב מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו: גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת. דחפו באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל, גייריה. אמר לו: דעלך סני לחברך לא תעביד - זו היא כל התורה כולה, ואידך - פירושה הוא, זיל גמור

שוב מעשה בנכרי אחד שהיה עובר אחורי בית המדרש, ושמע קול סופר שהיה אומר אואלה הבגדים אשר יעשו חשן ואפוד. אמר: הללו למי? אמרו לו: לכהן גדול, אמר אותו נכרי בעצמו, אלך ואתגייר, בשביל שישמוני כהן גדול...

PART 5 – BETWEEN SACRED AND SECULAR

A) SHEMA

9) Mishna Berachos 1:3

Mishnah. Beth shammai say: in the evening every man should recline and recite [the shema'], and in the morning he should stand, as it says, and when thou liest down and when thou risest up.⁵² beth hillel, however, say that every man should recite in his own way, as it says, and when thou walkest by the way.⁵³ why then is it said, and when thou liest down and when thou risest up? [this means], at the time when people lie down and at the time when people rise up. R. Tarfon said: i was once walking by the way and i reclined to recite the shema' in the manner prescribed by bethshammai, and i incurred danger from robbers. They said to him: you deserved to come to harm, because you acted against the opinion of beth hillel.

בית שמאי אומרים בערב כל אדם יטו [*] ויקראו ובבוקר יעמדו שנאמר (דברים ו) ובשכבך ובקומך ובית הלל אומרים כל אדם קורא כדרכו שנאמר (שם /דברים ו) ובלכתך בדרך אם כן למה נאמר ובשכבך ובקומך בשעה שבני אדם שוכבים ובשעה שבני אדם עומדים [*] אמר ר' טרפון אני הייתי בא בדרך והייתי לקרות כדברי ב"ש וסכנתו בעצמי מפני הלסטים אמרו לו כדי היית לחוב בעצמך שעברת על דברי ב"ה

10) ויקרא רבה (וילנא) פרשת אמור פרשה כ

אמר ר' יצחק משל למלך ששלח פרוודוגמא שלו למדינה מה עשו בני המדינה עמדו על רגליהם ופרעו את ראשיהם וקראוה באימה וביראה ברתת ובזיע כך אמר הקב"ה לישראל הדא פרוסדוגמ' דידי לא הטרחתו עליכם ולא אמרתו אליכם שתהא קורין ק"ש לא עומדין על רגליכם ולא פורעין את ראשיכם אלא (דברים ו) בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך

B) BODY AND SOUL

11) מסכתות קטנות מסכת אבות דרבי נתן נוסחא ב פרק ל

וכל מעשיך יהיו לשם שמים כהלל. כשהיה הלל יוצא למקום היו אומרים לו להיכן אתה הולך. לעשות מצוה אני הולך. מה מצוה הלל. לבית הכסא אני הולך. וכי מצוה היא זו. אמר להן הן. בשביל שלא יתקלקל הגוף. איכן אתה הולך הלל. לעשות מצוה אני הולך מה מצוה הלל. לבית המרחץ אני הולך. וכי מצוה היא זו. אמר להן הן. בשביל לנקות את הגוף. תדע לך שהוא כן מה אם אוקיינות העומדות בפלטיות של מלכים הממונה עליהם להיות שפן וממרקן המלכות מעלה לו סלירא בכל שנה ושנה ולא עוד אלא שהוא מתגדל עם גדולי המלכות. אנו שנבראנו בצלם ודמות שנאמר כי בצלם אלהים יעשה את האדם (בראשית ט' ו) על אחת כמה וכמה. שמאי לא היה אומר כך אלא יעשה חובותינו עם הגוף הזה

C) SHABBOS AND WEEKDAY

12) Beitza 16a

It was taught: They related concerning Shammai, the Elder [that] all his life he ate in honour of the Sabbath. [Thus] if he found a well-favoured animal he said, Let this be for the Sabbath. [If afterwards] he found one better favoured he put aside the second [for the Sabbath] and ate the first. But Hillel the Elder had a different trait, for all his works were for the sake of heaven, for it is said: Blessed be the Lord, day by day. It was likewise taught: Beth Shammai say: From the first day of the week [prepare] for the Sabbath; but Beth Hillel say: Blessed be the Lord, day by day

תניא, אמרו עליו על שמאי הזקן, כל ימיו היה אוכל לכבוד שבת. מצא בהמה נאה אומר: זו לשבת. מצא אחרת נאה הימנה - מניח את השניה ואוכל את הראשונה. אבל הלל הזקן מדה אחרת היתה לו, שכל מעשיו לשם שמים. שנאמר הברוך ה' יום יום. תניא נמי הכי: בית שמאי אומרים: מחד שביד לשבתך, ובית הלל אומרים: ברוך ה' יום יום

13) Mishna Avos 1: 12-15

Mishnah 12. Hillel and Shammai received [the Oral Tradition] from Them [i.e. The foregoing]. Hillel used to say: be thou of the disciples of Aaron, loving peace and pursuing peace, [be thou] one who loveth [one's fellow.] creatures and bringeth them nigh to the Torah.

Mishnah 13. He [also] used to say: a name that is widespread loses its fame; one who does not add [to his knowledge] causes [it] to cease; whoever does not study [the Torah] deserves death; whoever makes [unworthy] use of the crown [of learning] passeth away.

Mishnah 14. He [also] used to say: if i am not for myself, who is for me, But if I am for my own self [only], what am I, and if not now, when?

Mishnah 15. Shammai used to say: make thy [study of the] Torah [a Matter of] established [regularity];⁵³ speak little, but do much; and Receive all men with a pleasant countenance.⁵⁴

משנה יב - הלל ושמאי קבלו מהם הלל אומר הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה
משנה יג - הוא היה אומר נגד שמא אבד שמיה ודלא מוסיף יסיף ודלא יליף קטלא
הייב ודישתמש בתגא חלף
משנה יד - הוא היה אומר אם אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מה אני ואם לא עכשיו אימתי
משנה טו - שמאי אומר עשה תורתך קבע אומר מעט ועשה הרבה והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות